

Тематичний дайджест

До 460-річчя від дня народження англійського драматурга, поета - Вільяма Шекспіра

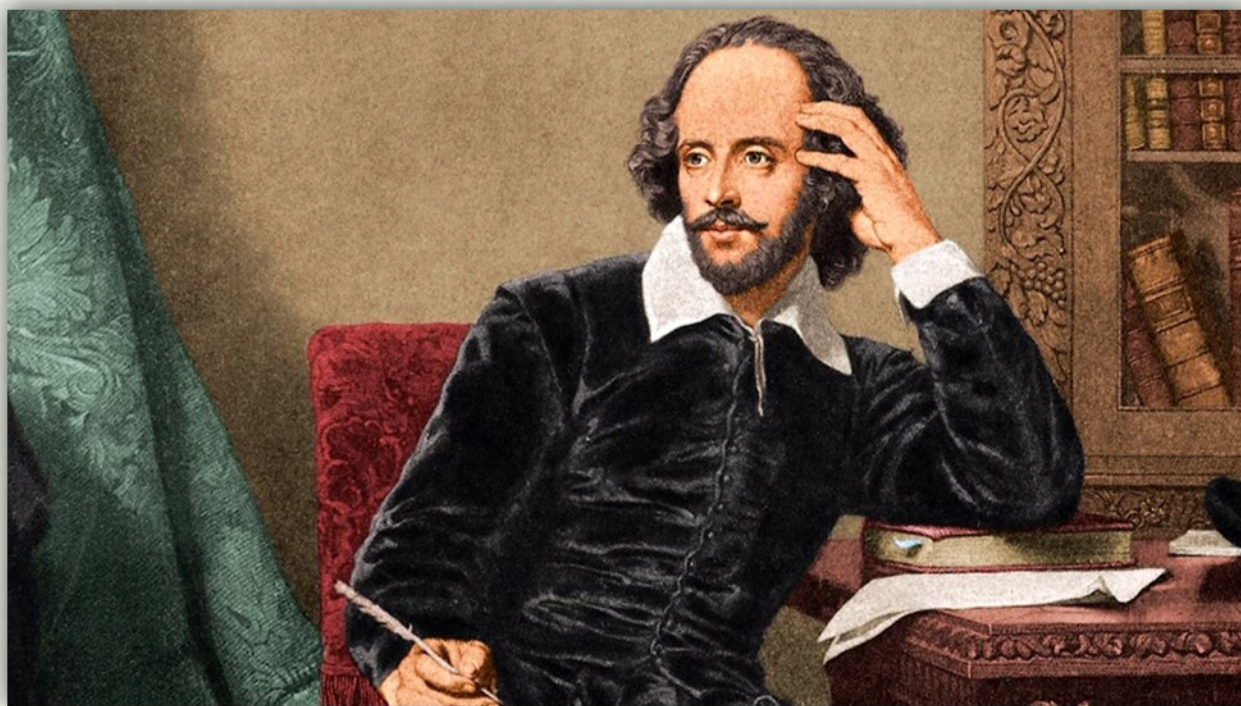
Підготувала Юлія Д'яченко, провідний бібліотекар

ВІЛЬЯМ ШЕКСПІР

(1564-1616)

Вільям Шекспір – найвидатніший поет і драматург англійського Відродження, який зробив значний внесок у розвиток духовної культури світу. На жаль, біографічних відомостей про життя митця, його характер, театральну діяльність збереглося дуже мало. Життя Шекспіра – загадка для наших поколінь

За свої 52 роки життя Вільям Шекспір став одним із найвідоміших драматургів світу, створивши 17 комедій, 10 хронік, 11 трагедій, 5 поем і 154 сонети.

Найвідомішими його творами є: «Ромео і Джульєтта», «Гамлет, принц данський», «Отелло» та «Макбет».

Творчість Вільяма припадає на час правління Єлизавети Тюдор та Якова I Стюарда. Обоє монархів з прихильністю ставилися до Шекспіра.

Спадщина його набула світового значення, вплинула на творчість численних митців світового значення і зберігає свою актуальність до нашого часу. Найкращі театри світу незмінно включають в свій репертуар його п'єси, а роль Гамлета мріє зіграти хіба що не кожний актор.

Не дивлячись на світовий розголос драматургії і поезії Шекспіра, про самого нього відомого не так вже і багато. Його образ складався переважно з переказів та легенд, а прогалини в біографії митця шекспірознавці заповнювали припущеннями та гіпотезами.

Будинок, де народився Шекспір

Традиційно вважають, що Вільям Шекспір народився 23 квітня 1564 року у провінційному містечку Стретфорд на Ейвоні (графство Уорвікшір, Англія) в заможній багатодітній родині Джона Шекспіра. У Вільяма було троє братів та чотири сестри.

Батько був ремісником, купцем (торгував шерстю), обирався на різні суспільні посади (один раз був вибраний мером міста). Його мати, Мері Арден, належала до одної із найдавніших заможних англійських родин. Вільям відвідував граматичну школу, в котрій викладали латинську й грецьку мови, літературу й історію. Після батькового банкрутства п'ятнадцятирічний Вільям змушений був самостійно заробляти собі на життя.

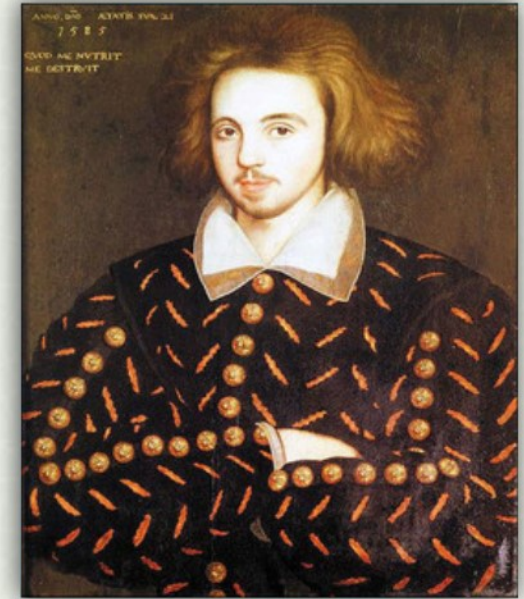
Ще у юнацтві Шекспір уперше побачив театральну виставу. За тридцять кілометрів від Стратфорда, в Ковентрі, щорічно ставили релігійні драми-містерії, які охоче відвідували жителі навколишніх міст, зокрема й сім'я Джона Шекспіра.

У 1582 році 18-літній юнак поєднує своє життя з 26-річною Енн Хеттевей. Його ранній шлюб був вимушеним. В травні у Шекспіра народилася перша дитина — донька Сьюзен. Через два роки Енн народила двійнят: доньку Джудіт і сина Хемнета. Синові судилося коротке життя — він помер через одинадцять років під час епідемії дизентерії. Натомість обидві доньки пережили батька, вийшли заміж, мали дітей, однак, незважаючи на це, рід Шекспірів урвався ще у XVII ст. Згідно з дослідженнями, діти Шекспіра та його дружина були неписьменними, що було дуже розповсюдженим явищем в ті часи.

У 1587 році Вільям поїхав зі Стредфорда. За легендою, Шекспір змушений був покинути рідні місця, рятуючись від переслідування сусіда-лендлорда, в угіддях якого він займався браконьєрством.

Одні дослідники творчості Шекспіра стверджують, що це був бунт проти провінційної нудьги, намагання реалізувати себе й ствердити свій талант. Інші вважають, що справа набагато простіша: батько Шекспіра майже збанкрутував, треба було шукати заробітку, а в Лондоні його знайти було значно легше.

Найімовірніше, що Шекспір вирушив у Лондон услід за однією з численних акторських труп, що гастролювали у Стретфорді. Спокуса театром виявилася надто сильною — і Шекспір подався в актори.

У 1593р. Шекспір з'явився у лондонському театрі, що був побудований його земляком Бербеджем. Почав з того, що доглядав за кіньми багатих людей — глядачів театру, переписував ролі, траплялося, заміняв суфлера. Трохи пізніше став актором.

Акторської кар'єри він так і не зробив. До нащадків дійшли відомості про дві зіграні ним ролі, до того ж другорядні: це роль тіні батька Гамлета і слуги Адама з комедії «Як вам це сподобається».

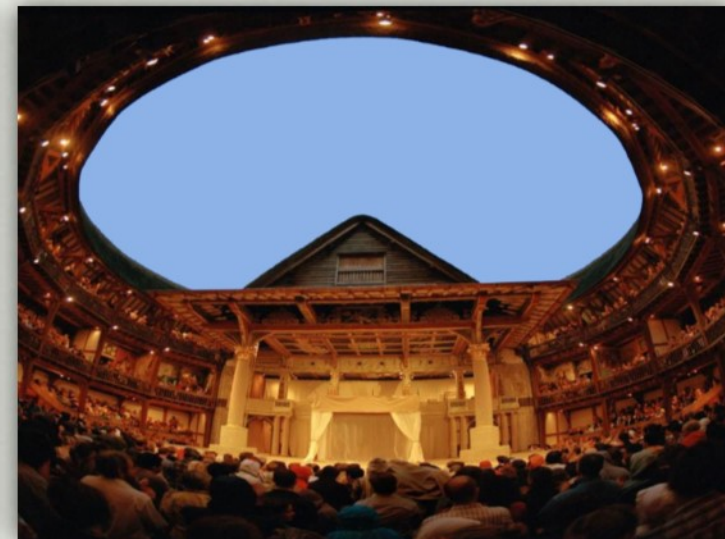
Приблизно з 1590 року Вільям узявся за перо. З 1593 року входив до трупи Джеймса Бербеджа, яка давала вистави в будинку, іменованому «Театром». Шекспір не тільки займався написанням п'єс, він також брав активну участь у постановках своїх творів.

Театральна діяльність досить швидко принесла Шекспіру багатство. У 1596 році Джон Шекспір, батько драматурга, отримав в Геральдичній палаті право на герб і знаменитий шекспірівський щит, за який заплатив Вільям. Наданий титул давав право йому підписуватися “Вільям Шекспір, джентельмен”. У 1597 році він придбав великий будинок з садом у Стратфорді. Сюди він перевіз дружину та дітей.

У 1599 році брати Бербеджі відкривають побудований ними театр “Глобус”. Шекспір стає одним із акціонерів цього популярного закладу (таке право він отримав і в 1608 році, коли трупі дістався ще більш прибутковий театр “Блекфрайерз”).

Театр «Глобус»

Цей найпопулярніший театр південного берега був оздоблений великим плакатом. На золотому тлі зіймався Геркулес, тримаючи на плечах земну кулю, а трохи нижче був надпис: «Весь світ лицедіє...». Наступні 10 років Вільям був у списках його трупи.

Невдовзі Шекспір став головним драматургом.

Коли на трон зійшов король Яків I, улюблена ним трупа В. Шекспіра була перейменована в «Королівських слуг» і часто ставила спектаклі при дворі.

Бути акціонером успішного підприємства виявилось прибутковішим, аніж писати п'єси, за кожну з яких авторові покладалося всього лише 6 фунтів.

Протягом багатьох років Шекспір займався лихварством, а в 1605 році став відкупником церковної десятини.

Вільям купував і продавав будинки і земельні ділянки, давав гроші в зростання і переслідував по суду боржників. Про цю його діяльність збереглося достатня кількість документів. А ось від його творчої роботи, як письменника і поета, не залишилося абсолютно нічого – ні рукописів, ні чорнових нарисів. Навіть листів до друзів – і тих немає. Вдалося відшукати лише шість його підписів під офіційними документами.

За кілька років до смерті Шекспір збайдужів до театру (1612). Він нічого не писав.

Приблизно у 1612 році повертається в Стретфорд вже багатою людиною. З 1612 по 1616 роки він живе в своїй родині, з багатим приданим видає заміж своїх доньок.

Але що спонукало його, перебуваючи в апогеї слави і життєвого успіху, покинути столицю і податися на спочинок? Можливо, хвороба. В усякому разі, за свідченням сучасних графологів, підписи на всіх трьох аркушах шекспірівського заповіту від 15 березня 1616-го року (в якому практично все майно залишає старшій дочці) зроблені рукою хворої людини. До речі, цей заповіт – один із небагатьох документів, який, без сумніву, зберігає почерк Шекспіра.

Вільям Шекспір помер 23 квітня 1616 року, в день свого народження. Йому виповнилося лише 52 роки. У своєму заповіті він не згадав про рукописи п'єс і не залишив жодного прижиттєвого портрета. Його поховано в парафіяльній церкві, де його могилу щорічно відвідують тисячі людей.

Могила Вільяма Шекспіра в церкві Св. Трійці в Стретфордї

Помер Шекспір, не проявивши особливої зацікавленості до долі своїх п'єс. На щастя, усі вони були зібрані і опубліковані двома акторами шекспірівського театру, Геминджем і Конделлом.

Багато драматичних творів Шекспіра були видані ще за життя літератора. Але повне зібрання творів, до якого увійшли практично всі канонічні п'єси драматурга, з'явилося лише у 1623 році. Книга, що складається з 36 п'єс англійського автора, побачила світ під назвою «Перше фоліо». Протягом 17-го століття було видано ще три фоліо, які виходили з деякими змінами і з додатками раніше невиданих п'єс.

Сьогодні Шекспір відомий цілому світові.

Перші переклади Шекспіра українською мовою належать Пантелеймонові Кулішу та Михайлові Старицькому. Від Куліша до Григорія Кочура з'явилося 8 перекладів «Гамлета». Інші драматичні твори Шекспіра перекладали Іван Франко, Юрій Федькович, Павло Грабовський, Яків Гординський, Максим Рильський, Іван Кочерга, Юрій Клен та інші.

Першим твором Шекспіра, поставленим на українській сцені, була п'єса «Макбет» у виконанні трупі «Кийдрамте» (1920, режисер Лесь Курбас). Найчастіше українські театри ставлять такі комедії Шекспіра: «Приборкання норовливої», «Віндзорські витівниці», «Багато галасу даремно» та ін. «Отелло» вперше поставив львівський театр «Руська бесіда» (1923, режисер і виконавець гол. ролі Олексій Загаров). Українська прем'єра «Гамлета» відбулася у Львові (1943, режисер Йосип Гірняк, у головній ролі Володимир Блавацький). Роль короля Ліра в однойменній виставі театру імені Івана Франка (1959) виконав Мар'ян Крушельницький.

Повне зібрання творів Вільяма Шекспіра на українській мові було видане у 1986 році у 6 томах .

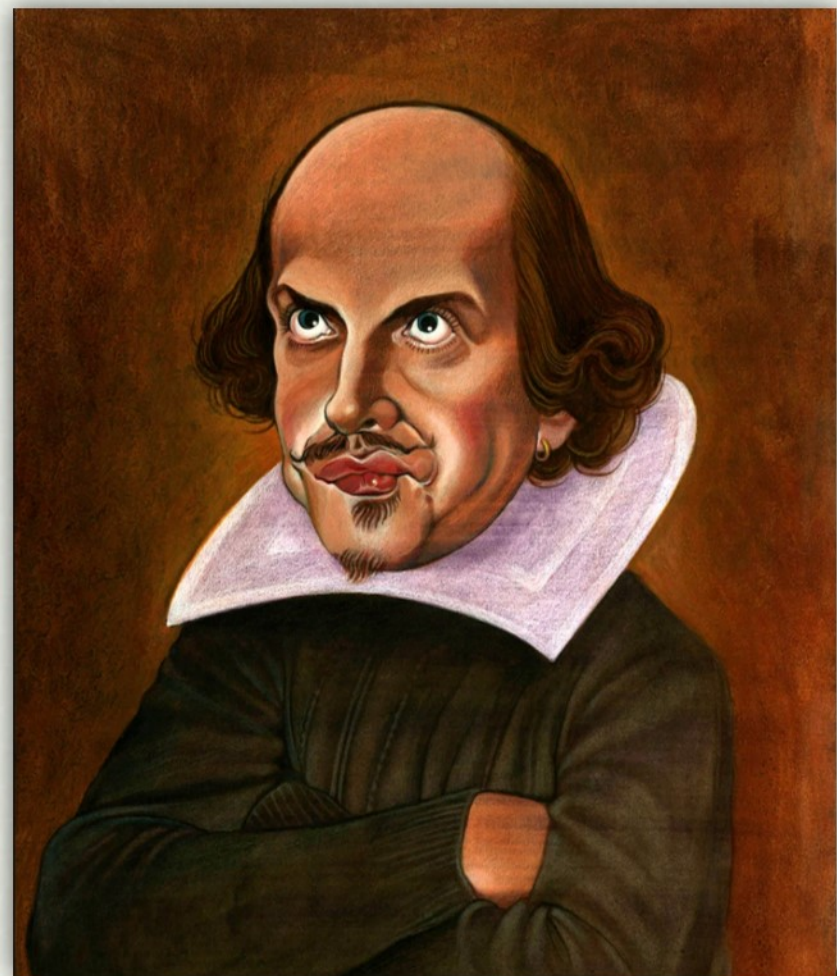
Вільям Шекспір – доволі загадкова постать у англійській літературі. Його твори екранізують, цитують та вивчають у школі. Але досі невідомо, ким насправді був Шекспір.

Прихильники творчості Шекспіра розділилися на дві течії: «стратфордівство» та «антистратфордівство». Адепти першого напрямку вважають, що Вільям народився у місті Стретфорд-на-Ейвоні в сім'ї торговця вовною Джона Шекспіра і, отримавши освіту, став талановитим письменником.

Їх опоненти протилежної думки – вони гадають, що під псевдонімом Вільяма Шекспіра ховається декілька людей, які жили і творили приблизно в один час.

Творчості неперевершеного драматурга і блискучого майстра сонета присвячено тисячі книг. Цікаво, що на долю лише однієї, до цього часу, невирішеної проблеми шекспірознавства, припадає понад 4500 праць. І проблема ця стосується саме авторства шекспірівських творів. На сьогодні налічується 58 претендентів, серед яких фігурують такі імена, як філософ Френсіс Бекон, лорди Саутгемптон, Ретленд, граф Дербі і навіть королева Єлизавета.

Серйозні сумніви щодо шекспірівського авторства викликає те, що Вільям ніде не вчився, окрім граматичної школи, і не бував за межами Англії. В той же час шекспірівські твори вражають неперевершеною художньою майстерністю, масштабністю мислення та філософською художньою глибиною проникнення в найважливіші проблеми буття.

Вони свідчать не тільки про геніальність їх автора, але й про енциклопедизм його знань, яким не володів жоден з його сучасників.

Словник Шекспіра налічує понад 20 тисяч слів, в той час як у Френсіса Бекона лише 8 тисяч, у Віктора Гюго — 9 тисяч.

Свідчать вони і про те, що він знав французьку, італійську, грецьку, латинську мови, добре був обізнаний з античною міфологією, творами Гомера, Овідія, Плавта, Сенеки, Монтеня, Рабле і багатьох інших.

До того ж Шекспір добре знався на англійській історії, юриспруденції, риторичі, медицині, тонкощах придворного етикету, в житті та звичках знатних осіб. Переважна більшість цих знань в ті часи могла бути одержана тільки в університетах, в яких, як відомо, Шекспір ніколи не навчався.

Остання версія авторства шекспірівських творів з'явилась в 2004 р. Вона найбільш аргументована та доказова і належить ученому секретареві Шекспірівської комісії Іллі Гілілову, який виклав її в книзі "Гра про Вільяма Шекспіра, або Таємниця Великого Фенікса".

Спираючись на численні матеріали і нові знахідки, він доводить, що за ім'ям Шекспіра криється блискучий молодий аристократ граф Ретленд, близький друг лорда Саутгемптона. Цих двох аристократів пов'язувало не тільки соціальне походження, а й вік (Ретленд був молодшим лише на три роки), і палка любов до театру (при їх фінансовій участі був збудований театр "Глобус", де саме відбулись прем'єри всіх шекспірівських п'єс).

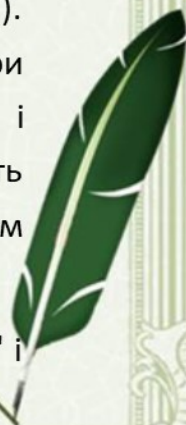
Але хто б не стояв за цим всесвітньо відомим іменем, незаперечним є той факт, що шекспірівські твори у своїй сукупності з надзвичайною силою виразності відбили всю гаму ренесансних роздумів і почуттів — від беззастережного уславлення людини, здатної піднятися силою свого духу і розуму на рівень богоподібного створення, до глибоких розчарувань і сумнівів в божественності її природи. У зв'язку з цим творчий шлях Шекспіра традиційно поділяють на три періоди.

У перший період своєї творчості (1590–1600) написав більшість своїх комедій: “Комедія помилок”, “Приборкання непокірної”, “Два веронці”, “Сон літньої ночі”, “Багато галасу даремно”, “Віндзорські витівниці”; декілька історичних драм-хронік: “Річард III”, “Король Джон”, “Генріх IV”. Перша трагедія Шекспіра - “Ромео і Джульєтта”.

У другий період (1601–1608) створив трагедії, які в історії світової культури вважаються неперевершеними зразками трагедійного мистецтва (“Гамлет”, “Отелло”, “Король Лір”, “Макбет”, “Антоній і Клеопатра”).

І, нарешті, - третій, романтичний період, який охоплює 1609–1612 роки. В цей час він створює чотири трагікомедії, або романтичні драми: "Перікл"(1609), "Цимбелін"(1610), "Зимова казка" (1611); "Буря" (1612) і історичну-драму "Генріх VIII". В трагікомедіях панує атмосфера казково-фантастичного, в них добро і справедливість завжди перемагають сили зла. Так "цар драматичних поетів" до останнього свого твору залишається вірним світлим ідеалам гуманістичного мистецтва Ренесансу.

Серед знаменитих трагедій Шекспіра найбільшою популярністю протягом віків користуються "Ромео і Джульєтта" і "Гамлет".

А зараз найцікавіше!

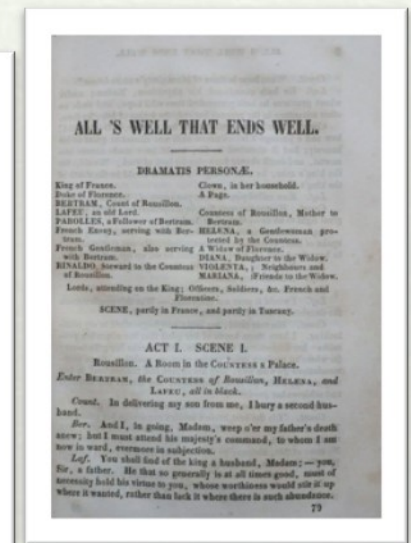
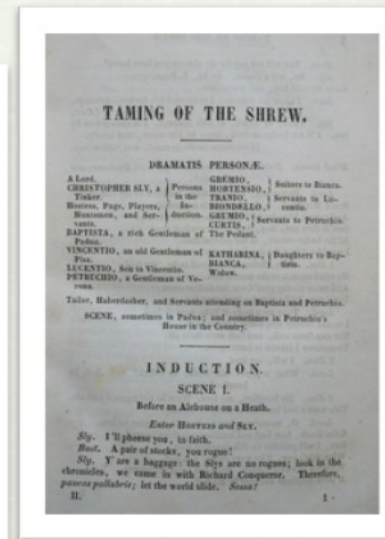
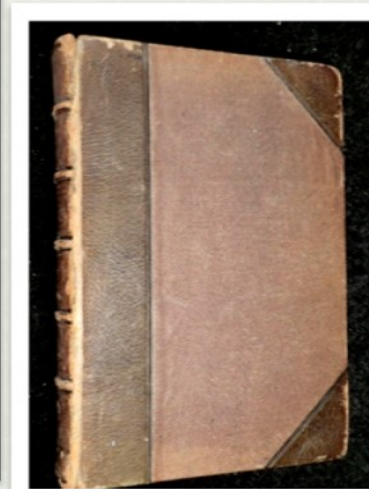
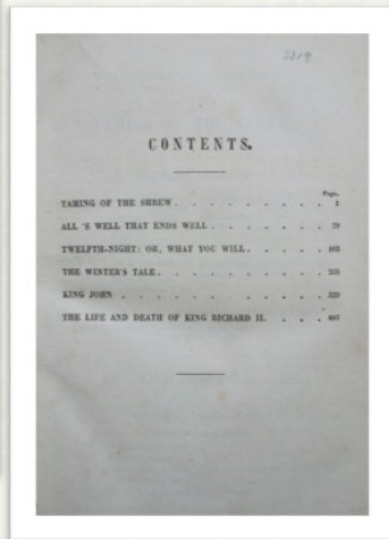
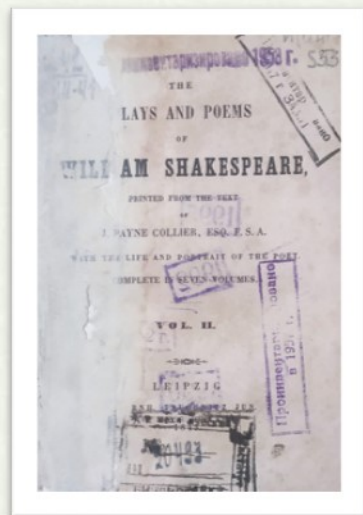
Шановні читачі!

З радістю повідомляємо вам про рідкісну книгу Вільяма Шекспіра у фонді нашої бібліотеки — раритетне видання 1843 року, написане мовою оригіналу!

Це «П'єси та вірші Вільяма Шекспіра», надруковані англійською мовою за текстом Дж. Пейна Коллієра, Том 2.

Зміст: «Приборкання норавливої», «Все добре, що добре закінчується», «Дванадцята ніч або що завгодно», «Зимова казка», «Король Джон і життя» і «Смерть короля Річарда II».

Опубліковано книгу: Bernh. Tauchnitz Jun., Лейпциг, Німеччина, рік 1843, сторінок 487.

Всіх поціновувачів творчості Шекспіра запрошуємо до абонементу художньої літератури наукової бібліотеки НУ «Запорізька політехніка»!

Добірка інтернет-посилань

1. <https://design.pibig.info/71626-dom-shekspira.html>

Дім Вільяма Шекспіра

2. <https://www.youtube.com/watch?v=dAiuDAfGLM4>

Одна історія. Вільям Шекспір—англійський поет.

3. <https://www.ukrlib.com.ua/bio-zl/printit.php?tid=4378>

В.Шекспір. Це цікаво.

4. <https://www.youtube.com/watch?v=6gMKy-GpAVA>

Шекспірівське питання.

5. <https://www.youtube.com/watch?v=2r-Li-c5zHA>

Біографія В.Шекспіра

6. <https://knigoed.club/930-zbirka-tvoriv-viljam-shekspir.html>

Книга «Збірка творів». Вільям Шекспір. Читати онлайн безкоштовно в повній версії.

Бібліотека популярних книг "Knigoed.club"

